

Студент 6 курсу
фінансового факультету ХНЕУ

ВИЗНАЧЕННЯ ТИПУ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ДОПОМОГОЮ ТАБЛИЧНОГО РЕДАКТОРА MS EXCEL

Анотація. Розглянуто методи оцінки фінансової стійкості на основі використання абсолютних та відносних показників та особливості їх реалізації за допомогою табличного редактора Microsoft Excel 2007.

Аннотация. Рассмотрены методы оценки финансовой устойчивости на основе использования абсолютных и относительных показателей, а также особенности их реализации с использованием табличного редактора Microsoft Excel 2007.

Annotation. In the article methods of valuation of financial soundness on the basis of absolute and comparative figures use, and also features of their realisation with the use of tabular editor Microsoft Excel 2007 have been considered.

Ключові слова: фінансовий стан, фінансова стійкість, фінансові ресурси, табличний редактор, інструментарій аналізу.

У сучасних умовах господарювання головним завданням розвитку економіки є підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання. Однак у той же час слід відзначити, що в умовах ринку фінансово-господарська діяльність підприємств здійснюється за рахунок як власних, так і позикових коштів, залучення яких приводить, з одного боку, до зростання прибутковості підприємств, але з іншого – до падіння їх фінансової стійкості. Це обумовлюється тим, що фінансова стійкість багато в чому визначається структурою джерел фінансування, тобто часткою власного й позикового капіталу в загальному капіталі підприємства. З метою адекватного визначення рівня фінансової стійкості підприємства доцільним уявляється використання спеціального інструментарію, що базується на моделюванні основних фінансових показників, які впливають на її значення, що й обумовлює актуальність досліджень у даному напрямі.

Питанням управління та забезпечення фінансової стійкості підприємств присвячено широке коло публікацій багатьох вчених-економістів (Федотова М. Ю., Грачов А. В., Лапуста М. Г., Черненко А. Ф., Балабанов І. Т., Літвін М. І., Галасюк В. А.). Однак не досить дослідженими залишаються питання оцінювання фінансової стійкості за допомогою програмних засобів.

Метою даної роботи є дослідження інструментарію аналізу та оцінки фінансової стійкості підприємства.

Практично всі підприємства сфери матеріального виробництва в умовах ринкової економіки здійснюють свою діяльність на засадах комерційного розрахунку, що передбачає порівняння витрат і результатів діяльності в грошовій формі, одержання максимуму прибутку при мінімумі витрат. Суть комерційного розрахунку зумовлює специфічні вимоги до організації фінансового господарства підприємства, яке має зважати на те, що суб'єкти господарювання у ринковій економіці володіють не уявною, а дійсною фінансовою незалежністю, і що вони несуть реальну економічну відповідальність за ефективність свого функціонування, своєчасне виконання своїх зобов'язань перед постачальниками, споживачами, банками, іншими діловими партнерами, а також перед державою [1]. Здатність підприємства успішно функціонувати та забезпечувати при цьому достатній рівень платоспроможності знаходить своє відображення у його фінансовому становищі, та, зокрема, фінансовій стійкості.

Розглянемо існуючі підходи до оцінки фінансової стійкості підприємства.

Метод оцінки фінансової стійкості підприємства за допомогою використання абсолютних показників передбачає визначення обсягів джерел формування запасів і витрат, для чого використовуються показники, що відображають різні види джерел [2]:

наявність власних обігових коштів;

наявність власних і довгострокових позикових джерел формування запасів та витрат або функціонуючий капітал;

загальна величина основних джерел формування запасів і витрат.

Трьом показникам наявності джерел формування запасів і витрат відповідають три показники забезпеченості запасів і витрат джерелами формування:

надлишок або недолік власних обігових коштів;

надлишок або недолік власних і довгострокових позикових джерел;

надлишок або недолік загальної величини основних джерел.

Відповідно до показника забезпечення запасів і витрат власними та позиковими коштами виділяються такі типи фінансової стійкості підприємства [3]:

абсолютна фінансова стійкість (зустрічається на практиці дуже рідко, коли власні обігові кошти забезпечують запаси й витрати);

нормально стійкий фінансовий стан (коли запаси й витрати забезпечуються сумою власних обігових коштів та довгостроковими позиковими джерелами);

нестійкий фінансовий стан (коли запаси й витрати забезпечуються за рахунок власних обігових коштів, довгострокових кредитів і позик, тобто за рахунок усіх основних джерел формування запасів і витрат);

кризовий фінансовий стан (коли запаси й витрати не забезпечуються джерелами їх формування і підприємство знаходиться на межі банкрутства).

Аналіз за допомогою відносних показників базується на дослідженні структури джерел фінансування господарюючого суб'єкта. Даний метод аналізу можна віднести до аналітичних методів, поряд з аналітикою бюджету, витрат, балансу [4].

При даному методі використовуються такі показники:

- коефіцієнт концентрації власного капіталу;
- коефіцієнт фінансової залежності;
- коефіцієнт маневреності власного капіталу;
- коефіцієнт концентрації позикового капіталу;
- коефіцієнт структури довгострокових вкладень;
- коефіцієнт довгострокового залучення позикових засобів;
- коефіцієнт структури позикового капіталу;
- коефіцієнт співвідношення позикових і власних засобів;
- коефіцієнт реальної вартості майна;
- коефіцієнт короткострокової заборгованості;
- коефіцієнт кредиторської заборгованості й інших пасивів [5].

З метою підвищення ефективності аналізу фінансової стійкості підприємств пропонується використання програмного продукту Microsoft Excel. Інтеграція даного методу в запропонований програмний комплекс виконується в наступній послідовності.

Для початку створюється новий документ під назвою "Оцінка фінансової стійкості". Він буде містити 7 закладок, а саме: 3 закладки – Форма "Баланс" за 3 роки (припускається, що фінансова стійкість буде розраховуватися за періодом у 3 роки для того, щоб можна було простежити показники в динаміці, що буде сприяти більш об'єктивній оцінці); 3 закладки – Форма 2 "Звіт про фінансові результати", яка буде також містити таблиці за роки; 1 закладка – таблиця розрахунку абсолютних показників фінансової стійкості та таблиця розрахунку відносних показників.

Здійснюється набір даних за роками у закладках "Баланс" та "Звіт про фінансові результати". Після цього формується таблиця розрахунку абсолютних показників аналізу фінансової стійкості, в яку вбудовані формули, наведені в табл. 1.

Таблиця 1

Аналіз фінансової стійкості

Показники	Тип фінансової стійкості			
	абсолютна стійкість	нормальна стійкість	нестійкий стан	кризовий стан
$F_v = K_v.об-З$	$F_v \geq 0$	$F_v < 0$	$F_v < 0$	$F_v < 0$
$F_p = K_d.дк-З$	$F_p \geq 0$	$F_p \geq 0$	$F_p < 0$	$F_p < 0$
$F_z = K_z-З$	$F_z \geq 0$	$F_z \geq 0$	$F_z \geq 0$	$F_z < 0$

Примітки:

$K_v.об$ – величина власних обігових коштів;

$K_d.дк$ – сума висланих обігових коштів та довгострокових зобов'язань;

K_z – сума власних обігових коштів, довгострокових та короткострокових зобов'язань [1].

На основі розрахунків таблиці абсолютних показників будується таблиця "Аналіз фінансової стійкості", щоб за допомогою табличного процесора Microsoft Excel автоматизовано подати розрахунки у простому інтерпретованому вигляді (табл. 2).

Таблиця 2

Аналіз фінансової стійкості (інтерпретована Excel)

Роки \ Тип фін. стійкості	Абсолютна стійкість	Нормальна стійкість	Нестійкий стан	Кризовий стан
1	0	1	0	0
2	0	0	1	0
3	0	0	0	1

Як видно з табл. 2, табличний редактор вказує тип фінансової стійкості за допомогою символу "1", це виконується за допомогою функції "Якщо, то". Таким чином, використання табличного редактора Microsoft Excel надає можливість автоматизації оцінювання фінансової стійкості підприємства.

Дослідивши можливість моделювання аналізу фінансової стійкості на основі абсолютних показників у табличному редакторі Excel, можна зробити висновки, що програмний комплекс має дуже великий спектр можливостей аналізу за допомогою багатьох інструментів розрахунку і становить сучасний програмний інструмент, який можна ефективно використовувати для аналізу фінансового стану підприємства.

Наук. керієн. Берест М. М.

Література: 1. Джеймс В. Х. Основы финансового менеджмента / Джеймс В. Х., Вахович К., Джон М. ; пер. с англ. – 11-е изд. – М. : Изд. дом "Вильямс", 2009. – 992 с. 2. Крейнина М. Н. Финансовое состояние предприятия. Методы оценки / М. Н. Крейнина. – М. : ИКЦ "Дис", 2008. – 418 с. 3. Стоянов Е. А. Экспертная диагностика и аудит финансово-хозяйственного положения предприятия / Е. А. Стоянов, Е. С. Стоянова. – М. : Перспектива, 2008. – 98 с. 4. Фінансовий менеджмент : конспект

лекцій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://libr.org.ua/books/104.html> (25.09.2011). 5. Шабліста Л. М. Фінансова стійкість підприємства: сутність і методи оцінки / Л. М. Шабліста // Економіка і прогнозування. – 2008. – № 2. – С. 46–57. 6. Беннинга Ш. Финансовое моделирование с использованием Excel / Ш. Беннинга ; пер. с англ. – М. : ООО "ИД", 2009. – 592